

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Әжмәр авыл җирлеге Әжмәр авыл җирлеге Советы

КАРАР

06.10.2022

№75

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Әжмәр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Әжмәр авыл җирлеге Советы

КАРА ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Әжмәр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне расларга.
2. «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Әжмәр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2006 елның 7 сентябрдәгә 13 номерлы Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Әжмәр авыл җирлеге Советы карарының үз көчен югалтуын танырга.
3. Әлеге карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында ([http:// www.spasskiy.tatarstan.ru](http://www.spasskiy.tatarstan.ru)) һәм хокукый мәгълүматның рәсми сайтында (<http://pravо.tatarstan.ru>) бастырырга.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә.
5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә йөкләргә.

Әжмәр авыл җирлеге башлыгы

Р.М.Вәлитов

ТР Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл
жірлеге Советының** 2022 елның 06
октяберендәге 75 карарына кушымта

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жірлеге Советы**
депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл
жірлеге Советы** депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат
тарафыннан үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләренә
билгели

1 статья. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жірлеге
Советы** депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жірлеге Советы**
депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль
законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары,
Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә
билгеләнә.

2. Жірле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле
тормышка ашыру өчен шартлар тудыра.

2 Статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутатның вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган
очрактардан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Әжмәр авыл жірлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә жірле үзидарәне
оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы
Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставы
белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәге очракта вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте
чикләнгән дип танылса;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;
- 6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;
- 7) чит ил гражданының жірле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы булган Россия
Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит ил
гражданлыгы булу, Россия Федерациясе гражданы территориясендә даими яшәү хокукын
раслаучы чит ил гражданы йә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә
жірле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы булган чит ил гражданы яисә Россия
Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә яшәү хокукын раслаучы бүтән
документ яисә башка документ булу хокукы булган чит ил гражданы гражданлыгы;
- 8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә юллама;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** сессияләре арасында барлыкка килсә, - мондый нигез барлыкка килгән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча.

3. Татарстан Республикасы Президентының депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы гаризасы белән мәрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән очракта, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советына** әлеге гариза кәргән көн була.

4 статья. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслый торган төп документы, шулай ук аның үз вәкаләтләре чоры дәвамында файдаланган күкрәк билгесе бар.

2. Депутатның таныклык һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** тарафыннан раслана.

5 статья. Депутат үз вәкаләтләрен башкару шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген, ТР Спас муниципаль районы уставында билгеләнгән очраклардан тыш, депутатлык эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

6 статья. Депутат эшчәнлегә формалары

1. Депутат эшчәнлегә рәвешләре түбәндәгеләр:

а) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** карарлары проектларын Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл жирлегә Советы** каравына кертү;

г) депутат гарызнамәсен кертү;

д) депутат мәрәжәгатен жибәрү;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданныр хоукларын бозуның ачыкланган очракларын кичекмәстән кисәтү чараларын күрүне таләп итеп мәрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эш;

- и) депутат берләшмәләре - фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутатның эшчәнлеген шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставында, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы эш регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышларында депутатның катнашуы

1. Депутат шәхсән Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышларында катнаша.

2. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышларында депутат үткөрү вакыты һәм урыны, каралуга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** эше Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышында катнаша алмасаң, депутат бу хакта алдан ук ТР Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** Рәисе урынбасарына хәбәр итә.

3. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) комиссиядә һәм Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советында** тиешле вазыйфаларга сайланьрга һәм сайланьрга;

2) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советын** карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** тарафыннан төзелә торган органнарның һәм Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** тарафыннан сайлана (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфай затлар кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикерләрен әйтәргә;

4) хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** хокукый актлары проектларын кертәргә;

5) көн тәртибе буенча тәкъдимнәр һәм искәrmәләр кертәргә, тикшерелә торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** карарлары проектларына һәм башка актларына төзәтмәләр кертәргә;

6) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышында Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының теләсә кайсы органының яки вазыйфай затының чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертәргә;

7) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** эш регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданның мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** утырышлар беркетмәләренә эчтәлеген белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәrmәләр Татарстан

Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** депутатның даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** депутаты комиссияләренең эшендә шәхсән катнаша, ул шуларның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат комиссия эшендә катнашырга мөмкин, аларның әгъзасы булып тормый, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукына ия карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә депутатның катнашуы

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** депутаты һәм аның комиссияләренең үз компетенцияләре чикләрендә белешмәләр йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** карарларын муниципаль берәмлек чикләрендәге оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан башкарылуны тикшерүдә катнаша.

3. Депутат йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советына** яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 Статья. Депутат таләбе

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышларында депутат гарызнамәсе белән җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** төзелә яисә сайлана торган башка органнары җитәкчеләренә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутатның Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** карары буенча депутат таләбе буларак таныла торган мөрәҗәгәте. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма формада кертелә һәм Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышында Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат таләбе җибәрелгән җирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе аңа Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** тарафыннан билгеләнгән срокны алган көннән 10 көннән дә соңга калмыйча, язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап органның җитәкчесе, вазыйфаи заты, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе тарафыннан имзаланырга тиеш, аңа депутат таләбе җибәрелгән, йә аның вазыйфаларын

вакытлыча башкаручы зат тарафыннан.

4. Сорауның инициаторы сорау буенча куелган сорауларны карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторына алдан, эмма мәсьәләне караган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлегә Советы** җирле үзидарә органын, җирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яисә учреждение җитәкчесен Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлегә Советы** билгеләгән срокка депутат таләбе буенча кабул ителгән карарны үтәү турында язма җавап бирүне йөкләргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәҗәгатә

1. Депутат мөрәҗәгатә булып депутатның дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына язма рәвештә мөрәҗәгатә санала, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә, аларның оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә оешмаларга һәм муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан иҗтимагый берләшмәләргә үз компетенцияләренә керә торган мәсьәләләр буенча, мәгълүматны һәм аның депутат эшчәнлегенә бәйле белешмәләренә алу максатларында мөрәҗәгать итү санала.

2. Депутат мөрәҗәгатә депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә җибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары вазыйфаи затларының, оештыру-хокукый рәвешенә һәм иҗтимагый берләшмәләргә депутат мөрәҗәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәҗәгатенә җавап сораулар мөрәҗәгатендә куелган мәсьәләләр асылы буенча булырга һәм мөрәҗәгать җибәрелгән вазыйфаи зат йә шуңа вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәҗәгәтләрен карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша үз эшчәнлегенә турында хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгәтләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәренә, шикәятләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә алардагы сорауларны дәрәҗә чышарга ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә, аларны тапшыру исемигә һәм тәртибә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы авыл җирлегетарафыннан билгеләнгән.

Депутатның жәмәгәтчелек чарасы рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында

Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатларның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** депутаты уртак эшчәнлек өчен төзелә торган депутат фракциясе яисә төркем составына һәм карала торган мәсьәләләр буенча позиция белдерүгә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегенә тәртибе Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** эш регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәте.

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** депутаты, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган тулы хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** депутатның сайлау округындагы эше, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** турында язмасын тыңларга, аның белән Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының**, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турында сөйләшергә хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында депутатка мәгълүмат бирәләр, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның тәнкыйть искәрмәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар хакында хәбәр итәләр, законнар депутаты, муниципаль берәмлекләренң вәкилләклә органнары эше практикасын, җәмәгать фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукынан файдалана.

16 Статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы.

Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан закон белән саклана торган сер булмаган депутат эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

17 Статья. Депутат вазыйфалары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;

3) сайлаучыларны даими, айга ким дигәндә бер тапкыр кабул итү;

4) оештыру-хокукый формасына карамастан, гражданның, оешмаларның,

жәмәгать берләшмәләренең, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мәрәжәгатьләрен үз компетенциясе чикләрендә үзләренең җавапларын вақытында карарга һәм аларга җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына ким дигәндә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә чикләүләргә үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә, тьюларны, вазыйфаларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) закон белән саклана торган дәүләт һәм башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә рәвештә үзенә танылган гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны игълан итмәскә;

10) ел саен, хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча, үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, шәһәр Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

18 Статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә чикләүләр

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен башкаручы депутат хокуксыз:

1) шәхсэн яки ышанычлы шәхесләр аша эшқуарлык эшчәнлегә белән шөгильләнү;

2) түбәндәге очрақлардан кала, коммерциячел яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашыгыз:

а) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган сәяси партия, һөнәр берлегә органы белән идарә итүдә, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың гомуми жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтләрендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан катнашудан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләренең съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашудан тыш) катнашу Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итеп;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Әжмәр авыл жирлегә Советы Ассоциациясендә, башка муниципаль берәмлекләр берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү»;

г) муниципаль берәмлек булып торган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, оештыручының вәкаләтләрен яисә муниципаль милектә булган акцияләргә (устав капиталындагы өлешләр) идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, гамәлгә куючы (акционер, катнашучы) муниципаль хокукый актларга туры китереп муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;

д) федераль законнарда каралган башка очрақлар;

3) укытучы, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегенән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданны булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлар яисә күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчеләренә башка органнары составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы депутат гражданны административ яисә жинаять эше буенча йә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллеке очрактарыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм мораль нормаларын төгәл үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны сакларга;

2) башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керүче гражданны карата ихтирамсызлык һәм ихтирам күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үзенә мәгълүм булган белешмәләренә, әгәр бу белешмәләр дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итсәләр, фаш итмәскә һәм кулланмаска;

4) шәхсэн яисә якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан һәм депутат статусын җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә йогынты ясау өчен файдаланмау;

5) депутат бурычларын объектив үтәүдә, шулай ук аның абруена яисә абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләрдән качарга мөмкин булган гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга;

6) мәнфәгатьләр каршылыгына китерә торган яисә кызыксыну уяткан очракта - бу турыда Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** карары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советына** хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә кирәк;

7) Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** билгеләгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советы** йөкләмәсе буенча депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы законнары, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы **Әжмәр авыл җирлеге Советының** муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларын жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау,

арестлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, хат алышу өчен оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, депутат хокукларын гарантияләү, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, алар кулланган элемтә чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, әйтелгән фикерләре, позициясе өчен жинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан ачыктан-ачык хурлауларга, яла ягуга яисә федераль законда каралган башка хокук бозуларга жибәрелгән очракларга кагылмый.